

Michał Orzechowski

Moja wiedza o Unii Europejskiej

Czyli jak działa Unia Europejska

Polskie Stowarzyszenie
na rzecz Osób
z Niepełnosprawnością
Intelektualną

Biblioteka self-adwokata

© Copyright by PSONI, 2025

ISBN 978-83-68183-08-5

Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną
ul. Głogowa 2b, 02-639 Warszawa
tel. 22 848 82 60, 22 646 03 14
zg@psoni.org.pl
redakcja@psoni.org.pl
www.psoni.org.pl

Rysunki:	Karol Dziewulski
Konsultacja dostępności tekstu:	Łukasz Kołodziejczyk
Redakcja:	Barbara Ewa Abramowska
Skład i druk:	MONDI plus
Nakład:	3800

Michał Orzechowski

Moja wiedza o Unii Europejskiej

Czyli jak działa Unia Europejska

Warszawa 2025

Spis treści

Dlaczego warto przeczytać tę książkę	3
Co to jest Unia Europejska	4
Władze Unii Europejskiej	9
Parlament Europejski	9
Komisja Europejska	11
Rada Europejska	13
Rada Unii Europejskiej	14
Sąd Unii Europejskiej	15
Inne instytucje	16
Co mamy dzięki Unii Europejskiej	17
Jak Unia Europejska pomaga osobom z niepełnosprawnościami	19

Dlaczego warto przeczytać tę książkę

Wszystkie osoby które mieszkają w Polsce są też mieszkańcami Europy.

Polska jest członkiem Unii Europejskiej.

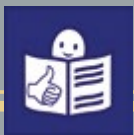
Unia Europejska jest bardzo ważna dla każdego człowieka w Europie.

Dzięki tej książce dowiesz się:

- Co to jest Unia Europejska
- Jakie władze ma Unia
- Jak Unia Europejska pomaga mieszkańcom Polski
- Co Unia robi dla osób z niepełnosprawnościami.

Co to jest Unia Europejska

Unia Europejska to grupa 27 państw, które razem współpracują.
Chcą żeby ludziom w Europie żyło się dobrze i bezpiecznie.

Do Unii Europejskiej należą takie państwa:

Austria

Belgia

Bułgaria

Chorwacja

Cypr

Czechy

Dania

Estonia

Finlandia

Francja

Grecja

Hiszpania

Holandia

Irlandia

Litwa

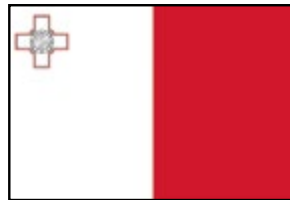
Luksemburg

Łotwa

Malta

Niemcy

Polska

Portugalia

Rumunia

Słowacja

Słowenia

Szwecja

Węgry

Włochy

Kiedyś do Unii Europejskiej należała też Wielka Brytania. Ale mieszkańcy Wielkiej Brytanii wzięli udział w głosowaniu. Takie głosowanie nazywa się **referendum**. Większość zagłosowała, że chce opuścić Unię Europejską. Od 2020 roku Wielka Brytania nie jest już członkiem Unii Europejskiej.

Na początku tylko 6 państw postanowiło ze sobą współpracować: Belgia, Francja, Holandia, Luksemburg, Niemcy i Włochy. Te państwa stworzyły **Europejską Wspólnotę Gospodarczą**.

Potem do tych 6 państw dołączały następne.
W roku 1992 do Unii należało już 12 państw.
Wtedy te państwa postanowiły że będzie to **Unia Europejska**.

Dużo później obywatele Polski brali udział w referendum.
Odpowiadali na pytanie czy Polska ma zostać członkiem
Unii Europejskiej.
W referendum zagłosowali, że chcą żeby Polska należała
do Unii Europejskiej.

Polska dołączyła do Unii Europejskiej **1 maja 2004 roku**.
Teraz wszyscy Polacy są też obywatelami Unii Europejskiej.
Żeby pamiętać o tym dniu, 1 maja każdego roku w wielu miejscach
w Polsce wiszą flagi Unii Europejskiej.
Odbývają się też marsze, występy, pikniki.

Flaga Unii Europejskiej

To jest flaga Unii Europejskiej.
Na fladze jest 12 żółtych gwiazd ułożonych w koło.
Tyle państw założyło Unię Europejską.
**Gwiazdy w kole oznaczają że państwa w Unii współpracują
i nawzajem sobie pomagają.**

Władze Unii Europejskiej

● Parlament Europejski

Unia Europejska ma swój parlament.

Jest to **Parlament Europejski**.

Ludzie którzy pracują w Parlamencie Europejskim dużo rozmawiają.

Potem decydują jakie prawo obowiązuje we wszystkich państwach Unii.

Siedzibą Parlamentu Europejskiego jest **Strasburg**.

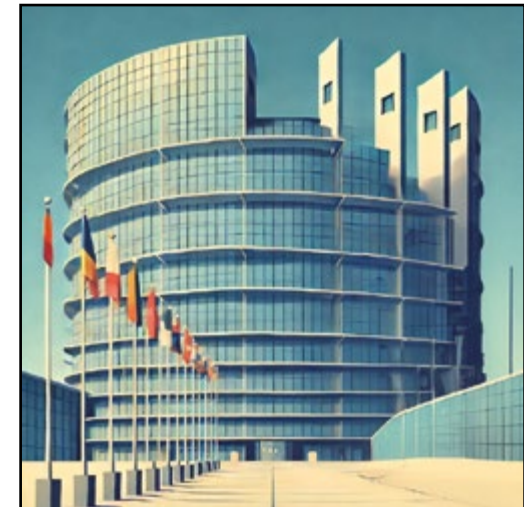
Strasburg to miasto we Francji.

Parlament Europejski ma też drugą siedzibę w mieście **Bruksela**.

Bruksela jest stolicą Belgii.

Zwykle europosłowie pracują w Brukseli.

Ale 1 raz w miesiącu jadą pracować do Strasburga.

Europoseł to osoba która pracuje w Parlamencie Europejskim. W Parlamencie Europejskim pracuje 720 europosłów. Większe państwa mają więcej europosłów. Mniejsze mają mniej. Na przykład Polska ma 53 europosłów, a Słowacja ma 15 europosłów.

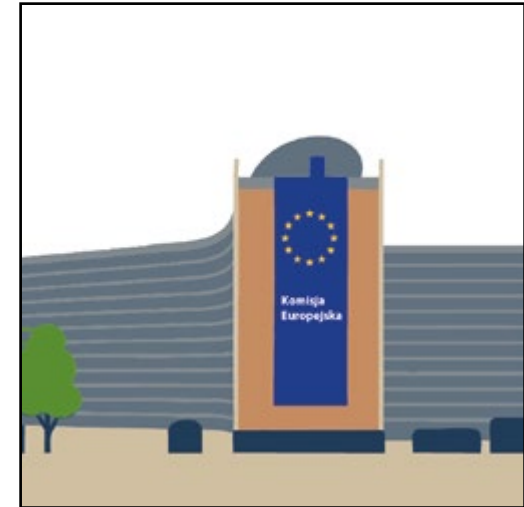

Co 5 lat wszyscy mieszkańcy Unii Europejskiej wybierają europosłów. W każdym państwie Unii odbywają się wtedy wybory. To są inne wybory niż do Sejmu i Senatu Polski.

● Komisja Europejska

Unia Europejska ma swój rząd. Jest to **Komisja Europejska**. Siedzibą Komisji Europejskiej jest Bruksela, stolica Belgii.

Komisja Europejska:

- sprawdza czy państwa Unii przestrzegają prawa
- pomaga państwom stosować prawo europejskie
- przekazuje państwom pieniądze na różne ważne sprawy.
Na przykład na autostrady, rolnictwo, na sprawy osób z niepełnosprawnościami
- proponuje nowe prawa, jakie mają być w państwach Unii.

Osoba która pracuje w Komisji Europejskiej to **Komisarz**.
W Komisji Europejskiej pracuje 27 komisarzy.
Komisarzy jest tylu, ile państw Unii Europejskiej.
Każde państwo ma 1 komisarza.
Komisarzom w pracy pomagają urzędnicy.

Każdy komisarz jest odpowiedzialny za inne sprawy.
Takie sprawy to na przykład:

- ochrona zdrowia
- zatrudnienie
- rolnictwo
- transport
- sprawiedliwość.

Komisarzy wybiera Parlament Europejski w głosowaniu. Każde państwo proponuje 1 osobę, która może być komisarzem. Nową Komisję Europejską wybierają europosłowie co 5 lat.

● Rada Europejska

Wiemy już że w Unii Europejskiej są władze podobne do władz państwa. W Unii działają:

- **Parlament Europejski.** Tak jak w Polsce Sejm i Senat.
- **Komisja Europejska.** Tak jak w Polsce rząd.

Ale w Unii działają też inne ważne instytucje:

- **Rada Europejska**
- **Rada Unii Europejskiej.**

Rady mają siedzibę w Brukseli, stolicy Belgii.

W **Radzie Europejskiej** jest 27 osób.
Są to szefowie wszystkich państw Unii Europejskiej.
To oni podejmują najważniejsze decyzje w swoich państwach.
Z Polski jest to szef rządu czyli **premier**.
Rada spotyka się 4 razy w roku w Brukseli.
Na takie spotkanie mówi się **szczyt Unii Europejskiej**.

● Rada Unii Europejskiej

W pracach Rady Unii Europejskiej biorą udział ministrowie z wszystkich państw Unii. Po 1 ministrze z każdego państwa.
Który minister, zależy od tematu spotkania. Na przykład może być:

- Rada do spraw zagranicznych
- Rada do spraw gospodarczych i finansowych
- Rada do spraw edukacji.

Rada Unii Europejskiej podejmuje ważne decyzje dla wszystkich państw.
Potem państwa muszą je stosować.

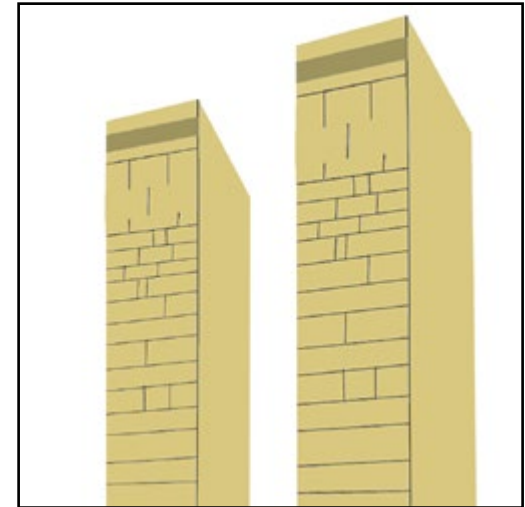
Sąd Unii Europejskiej

Unia Europejska ma też swój sąd.

Nazywa się **Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej**.

Trybunał zapewnia że prawo jest przestrzegane przez państwa Unii.

Siedzibą Trybunału jest miasto **Luksemburg**, stolica państwa Luksemburg. Miasto i państwo nazywają się tak samo.

W Trybunale Sprawiedliwości Unii Europejskiej pracują sędziowie.

Każde państwo wybiera sędziów do Trybunału.

Sędzią Trybunału może być osoba, która bardzo dobrze zna prawo.

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej sędzi tylko państwa.
Nie sędzi pojedynczych osób.
Trybunał sprawdza czy państwo przestrzega prawa.
Jeśli państwo nie przestrzega prawa, Trybunał zasądzi karę finansową.

Inne instytucje

W Unii Europejskiej działają również inne instytucje, które:

- sprawdzają czy pieniądze z Unii państwa wydają zgodnie z prawem
- przygotowują informacje o Unii Europejskiej
- pilnują praw wszystkich mieszkańców Unii Europejskiej, na przykład osób z niepełnosprawnościami.

Co mamy dzięki Unii Europejskiej

● Strefa Schengen (czytaj Szengen)

Unia Europejska utworzyła obszar w Europie, w którym są prawie wszystkie państwa Unii. Nazywa się **strefą Schengen**.

W strefie nie trzeba pokazywać paszportu na granicach państw. Dzięki temu można łatwiej podróżować.

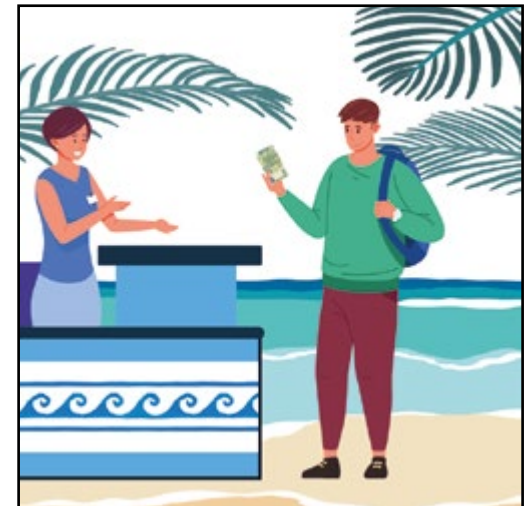
● Strefa Euro

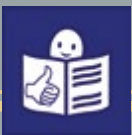
Większość państw Unii ma takie same pieniądze. Nazywają się **euro**. Mieszkańcy tych państw nie muszą wymieniać pieniędzy, jak jadą do innego państwa.

Ułatwia to robienie zakupów na wakacjach i w Internecie.

W Polsce nie używamy jeszcze euro. Używamy **złotych**.

Może w przyszłości też będziemy mieć euro.

● Pieniądze dla państw

Unia Europejska daje pieniądze państwom, które tego potrzebują. Za te pieniądze państwa na przykład:

- budują bezpieczne drogi
- budują nowe budynki i remontują stare
- kupują nowe pociągi i autobusy.

Wszystkie rzeczy i budowy za pieniądze Unii Europejskiej mają naklejki lub tablice. Jest ich w Polsce już bardzo dużo.

● Pieniądze dla organizacji

Unia Europejska daje też pieniądze organizacjom, które pomagają osobom z różnymi potrzebami. Dzięki temu:

- powstają nowe pomysły na wspieranie osób z niepełnosprawnością
- możesz brać udział w ciekawych projektach
- możesz korzystać z darmowych szkoleń
- możesz korzystać z ciekawych książek i filmów.

Jak Unia Europejska pomaga osobom z niepełnosprawnościami

● Prawa człowieka

Unia Europejska tworzy prawo które ułatwia życie osobom z niepełnosprawnościami.

Jednym z najważniejszych dokumentów w Unii Europejskiej jest **Karta Praw Podstawowych**.

Są w niej opisane prawa dla każdego obywatela Unii.

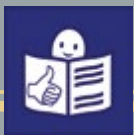

Karta potwierdza że każda osoba z niepełnosprawnością ma prawo do:

- niezależnego życia
- pracy
- udziału w życiu społecznym.

Niesprawiedliwe traktowanie osoby z niepełnosprawnością jest niezgodne z prawem.

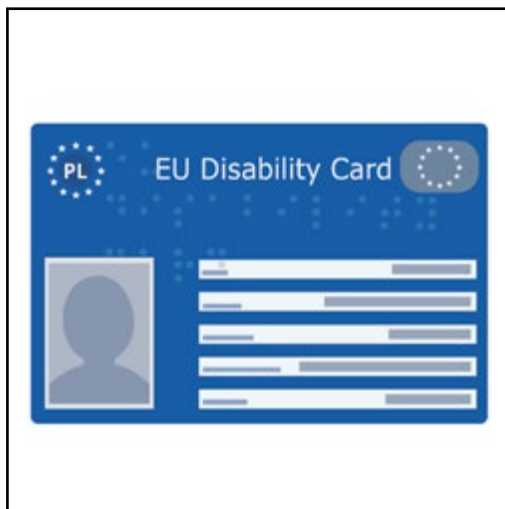

● Informacje i nagrody

Unia Europejska organizuje:

- kampanie informacyjne i konferencje na temat praw i potrzeb osób z niepełnosprawnościami
- **Europejski Dzień Osób z Niepełnosprawnościami** 5 maja co roku
- przyznaje nagrody **Access City** (czytaj akses sity) co znaczy **Dostępne Miasto**. Nagroda jest dla miast, w których coraz więcej usług jest dostępnych dla osób z niepełnosprawnościami.

● Europejska Karta osoby z niepełnosprawnością

Niedługo każda osoba z niepełnosprawnością w Unii Europejskiej będzie miała **Europejską Kartę osoby z niepełnosprawnością**.

Z Kartą skorzysta z różnych uprawnień w każdym państwie Unii.

Na przykład:

- ze zniżek na różne bilety i opłaty
- z niektórych bezpłatnych usług
- z pomocy asystenta.

W serii **Biblioteka self-advokata** dotychczas ukazały się:

Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną

jest organizacją pożytku publicznego

MISJA PSONI jest:

- ☐ dbanie o godność i szczęście osób z niepełnosprawnością intelektualną, ich równoprawne miejsce w rodzinie i w społeczeństwie,
- ☐ wspieranie rodzin osób z niepełnosprawnością intelektualną we wszystkich obszarach życia i sytuacjach, a zwłaszcza w ich gotowości niesienia pomocy innym.

CELEM PSONI jest działanie na rzecz wyrównywania szans osób z niepełnosprawnością intelektualną, tworzenia warunków przestrzegania wobec nich praw człowieka, prowadzenia ich ku aktywnemu uczestnictwu w życiu społecznym, działanie na rzecz ochrony ich zdrowia oraz wspieranie ich rodzin.

STATYSTYKA:

- ☐ 117 Kół terenowych,
- ☐ 10 tysięcy członków (rodzice, osoby z niepełnosprawnością intelektualną, przyjaciele),
- ☐ ponad 400 placówek i stałych form wsparcia dla ponad 33 tysięcy dzieci i dorosłych.

PSONI prowadzi:

- ☐ placówki i projekty z zakresu rehabilitacji, terapii, edukacji, w tym ustawicznej, aktywizacji zawodowej i asystencji,
- ☐ wspieranie ruchu self-adwokatów, rzeczników własnych spraw,
- ☐ chronione i wspomagane mieszkania grupowe,
- ☐ organizację spędzania wolnego czasu (m.in. kluby, zespoły artystyczne, sportowe, turystyczne),
- ☐ indywidualne wspieranie w niezależnym życiu,
- ☐ wspieranie i pomoc rodzinom,
- ☐ działalność wydawniczą, m.in. wydaje kwartalnik „Społeczeństwo dla Wszystkich”.

PSONI współpracuje z instytucjami i organizacjami:

- ☐ w tworzeniu nowego prawa,
- ☐ w dążeniu do zmiany wizerunku osoby z niepełnosprawnością intelektualną i postaw społecznych,
- ☐ w rozwijaniu więzi społecznych, ułatwiających umacnianie się społeczeństwa dla wszystkich, czyli włączanie osób z niepełnosprawnością intelektualną,
- ☐ w popularyzowaniu wyników badań naukowych i doświadczeń innych krajów,
- ☐ w kształceniu profesjonalnych kadr,
- ☐ w umacnianiu organizacji pozarządowych.